

Presentation av förstudien

Framtida konstverksamhet i Uppsala

Sten Bernhardsson och Pia Sörås Staflin

Kulturförvaltningen

21 januari 2018

Satsningar på Uppsala som konststad

- Café och hörsal på Uppsala konstmuseum
- Fri entré på Uppsala konstmuseum och Bror Hjorths Hus
- Två miljoner för konstinköp för Uppsala konstmuseum
- Stor satsning på offentlig konst
- Ateljéstöd
- Utveckling av ateljémiljöer i Ulleråker
- Utveckling av Walmstedtska gården
- Höjning av stipendiesummor
- Ökning av stöd och stipendier till det fria kulturlivet

Uppsala konstmuseum idag

- Museum med samlingar och utställningsplats för modern och samtida konst
- Fokus på bildkonst från slutet av 1800-talet fram till den samtidskonst som görs idag
- Måleri, grafik, fotografi, skulptur, installation, video, ljud och performance
- Visar nationella och internationella konstnärer - särskilt ansvar att bevaka konsten i kommunen och regionen Uppsala
- Utökad programverksamhet och stigande publiksiffror

Utredningsuppdrag

- Kulturnämnden i Uppsala har gett kulturförvaltningen att i en förstudie utreda Uppsala kommuns framtida konstverksamhet och lokalisering av Uppsala konstmuseum mot bakgrund av stadens kraftiga
- Fokus i förstudien ska ligga på museets verksamhet, men även hur den samspelar med övrig konstverksamhet i kommun och region.
- Förstudien ska ligga till grund för beslut om inriktning för fortsatt utredning av Uppsala konstmuseums verksamhet och lokaler.

Mål för utredningsuppdrag

Ge förslag till:

- utformning av framtida konstmuseiverksamhet
- lokalbehov
- placering med alternativa scenarion inklusive möjliga tidsperspektiv

Organisation

- Förstudien har genomförts av extern utredare Jane Nilsson, Malmö
- Styrgrupp: kulturdirektör Sten Bernhardsson (ordf), kulturstrateg Pia Sörås Staflin (utredningssamordnare), konstmuseichef Daniel Werkmäster, VD Tiina Mykkänen Destination Uppsala, processledare stadsutveckling Karin Åkerblom, fastighetschef Carl Ljunggren samt e-strateg Olle Bergdahl
- Politisk referensgrupp: Peter Gutavsson ordf (S), Karolin Lundström 1:e vice ordf (V), Eva Edwardsson 2:e vice ordf (L), Küllike Montgomery (MP) och Arne Sandemo (M).

Organisation

- Sakkunnig referensgrupp: Kari Immonen, chef Åbo konstmuseum, Magnus Jensner, chef Hallands konstmuseum, Sune Nordgren, fd chef för Malmö konsthall och Baltic Centre for Contemporary Art, Katarina Pierre, chef Bildmuseet Umeå, Lisa Rosendahl, curator och fd chef för Iaspis, Konstnärsnämnden.
- Plan och lokaliseringsfrågor SBF: Elisabet Jonsson, avdelningschef Claes Larsson stadsarkitekt, Torsten Livion, enhetschef detaljplan Henrik Ljungman, landskapsarkitekt, Dan Thunman, planerare

Genomförande

- Stort antal intervjuer, samtal och möten med företrädare för konst- och kulturliv maj-dec
- Uppsalaenkäten, särskilt riktade frågor
- Open Space/dialogforum med inbjudna intressenter
- Publikt panelsamtal nov, Uppsala konstmuseum
- Information till kommunledningsgrupp och KSAU-P/-S att förstudien pågår (nov 2017)

Förstudien – förslag

- Förstudies råd är att hålla en enkel och genomförbar linje. Uppsala kommun bör fokusera på att vidareutveckla, förädla samt ge befogenheter, stöd och resurser till de institutionella och fria konstaktörer som redan är etablerade i Uppsala kommun.
- För Uppsala kommuns del är den dominerande konstinstitutionen Uppsala konstmuseum som har stor potential och som insatsen bör koncentreras kring i nuläget.

1. Ge Uppsala konstmuseum nya, större och förbättrade lokalmässiga förutsättningar

Huvudskäl till detta:

- Ett växande Uppsala behöver ett konstmuseum av större format och flexibilitet för att attrahera kommuninvånare, aktiva inom konstområdet och tillresta besökare såväl från Sverige som utlandet.
- Ej ändamålsenliga lokaler idag - funktionellt, arbetsmiljömässigt och ytmässigt.
- Konstmuseet utvecklas och har stor potential.
- Svårt att nå nya publikgrupper med dagens lokaler och placering.
- Dålig tillgänglighet och synlighet med dagens lokaler och placering.

2. Komplettera och utöka Uppsala konstmuseums uppdrag när nya lokalmässiga förutsättningar realiserats samt tilldela resurser för detta

Utgångspunkt är den verksamhet som Uppsala konstmuseum bedriver enligt kulturnämndens uppdrag i dagsläget.

Förstärkning, komplettering och utveckling av följande verksamhetsområden:

- Utökad utställningsverksamhet
- Spetsverksamhet inom konstpedagogik för barn och unga och förmedling
- Internationellt utbyte genom konstnårsresidens
- Forskning inom det konstnärliga och konstvetenskapliga fältet, laborativa miljöer, publiceringsfunktion
- Vård, handhavande och magasinering av konst- och föremålssamlingen
- Mötesplats och accelerator för det lokala och regionala konstfältet, utövande konstnärer, stödaktörer och nätverk
- Arena och mötesplats för evenemang kring kultur, demokrati och yttrandefrihet, för civilsamhälle, föreningar, folkbildning
- Representativ funktion och roll för Uppsala kommun, organisationer och näringsliv
- Med konstkärnverksamheten som plattform utgöra en mötesplats för andra konstformer och kreativitet
- Förstärkt publikkommunikation och relationsarbete med målgrupper

3. Utveckla strategisk samverkan inom samtidskonst mellan Uppsala kommun och Region Uppsala

- Uppsala kommuns dominerande ställning i regionen gör det naturligt att utifrån en strategisk position axla en regional roll och ansvar inom konst, med tyngdpunkt på samtidskonst.
- Regional synlighet är central för ökad relevans på den nationella kulturpolitiska och konstpolitiska nivån.
- Kulturplanprocessen inför regional kulturplan 2019–2022 är en lämplig plattform för ett strategiskt utvecklingsarbete inom samtidskonst.
- Samverkan skulle med fördel ske inom konstpedagogik för barn och unga, såväl skolverksamhet som öppen verksamhet. Här kan även Bror Hjorths Hus vara intressant medaktör.
- Samverkan skulle med fördel kunna ske när det gäller konstnärsresidens.

4. Inrätta ett internationellt konstnårsresidens med Uppsala konstmuseum som värd

- Uppsala konstmuseum utgör en högkvalitativ plattform för en konstnär att verka i och ställa ut.
- Ett internationellt konstnårsresidens berikar konstlivet och synliggör regionen som en arena för samtida konst.
- Möjligheter finns att utveckla en residensverksamhet med unik profil kopplad till Uppsalas identitet som forsknings-, innovations och universitetsstad.
- Uppsalas kärnvärde och profil som internationell stad manifesteras i konst och kultur.

5. Utveckla en kommunal strategi för utveckling av konstområdet

- En samlad konststrategi skapar överblick och transparens för politisk nämnd och intressenter.
- Tydlig bild av var kommunen är på väg och vad som uppnås.
- Kommunicera framsteg som görs – skapa en bild av rörelse.

6. Introducera ett forum för samarbete mellan konstaktörer i kommunen

- Ett kollegialt samarbete mellan Uppsala konstmuseum, Bror Hjorths Hus, enheten för offentlig konst, Region Uppsala, Köttinspektionens aktörer, Uppsala Konstnärsklubb, ateljéföreningar m fl
- Blir en kraftsamling, skapar vi-känsla och genererar idéer för framtida utveckling.

7. Planera för konstverksamhet på flera ställen i kommunen

- Ett levande konstliv behöver många platser för konst där kunskap, och professionalitet kan växa, kontakter byggas upp och dit publiken kan orientera sig. Det tar lång tid att etablera en verksamhet på ett sådant sätt att den når in i medvetandet hos en publik.
- Konsten behöver sina tydliga rum och artikulerade platser.
- Gottsunda har redan lokalmässiga förutsättningar och ett kulturellt sammanhang. En modell för en mindre utställningsverksamhet kan arbetas fram i ett pilotprojekt.
- Med gjorda erfarenheter utveckla fler utställningsplatser och arenor för konst utifrån den kommunala översiktsplanen och planering för kulturcentrum i stadsdelar.
- Arrangörskapet ägs av konstaktörer utanför konstinstitutioner, men där det institutionella fältet kan stödja och kvalitetssäkra.

8. Uppsala kommun skapar en "think tank" med Uppsala universitet kring forskning och laborativa konstmiljöer

- Ny museilag betonar museers roll i kunskapsbyggande och forskning.
- Uppsala behöver en gemensam vision kring forskning inom konstfältet, såväl konstvetenskaplig forskning som konstnärlig forskning.
- Behov och möjligheter realiseras i en tydlig process mellan huvudmännen.
- Universitets uppdrag med tredje uppgiften.

9. Uppsala konstmuseum ska samarbeta med andra konst- och kulturinstitutioner

- T ex Bror Hjorths Hus, Gustavianum, Uppsala universitetsmuseum, Upplandsmuseet
- Samarbete utifrån tematik, behov och situation i stället för formaliserade processer

10. Börja nu!

- Det är viktigt att Uppsala konstmuseum ges prioritet och inte sätts i vänteläge under nya och långa utredningsperioder. Museet bör få mandat att signalera och genomföra sin rörelse framåt redan nu. Oavsett vad beslut om lokalisering blir så behöver museet förstärkning när det gäller att utveckla publikarbete och kommunikation.
- Förstärk de medvetna satsningar på breddad publik som görs på konstmuseet. Intensifiera. Sök upp. Bilda nätverk.
- Destinationsutveckla i samverkan med andra konst- och kulturaktörer.
- Efter politisk behandling och beslut bör en "Preopening plan" sjösättas med aktiviteter och imagehöjande insatser.

Lokalbehov

Förstudien har i gemensam arbetsprocess kommit fram till följande utgångspunkter och kriterier för lokalisering av ett nytt konstmuseum i Uppsala:

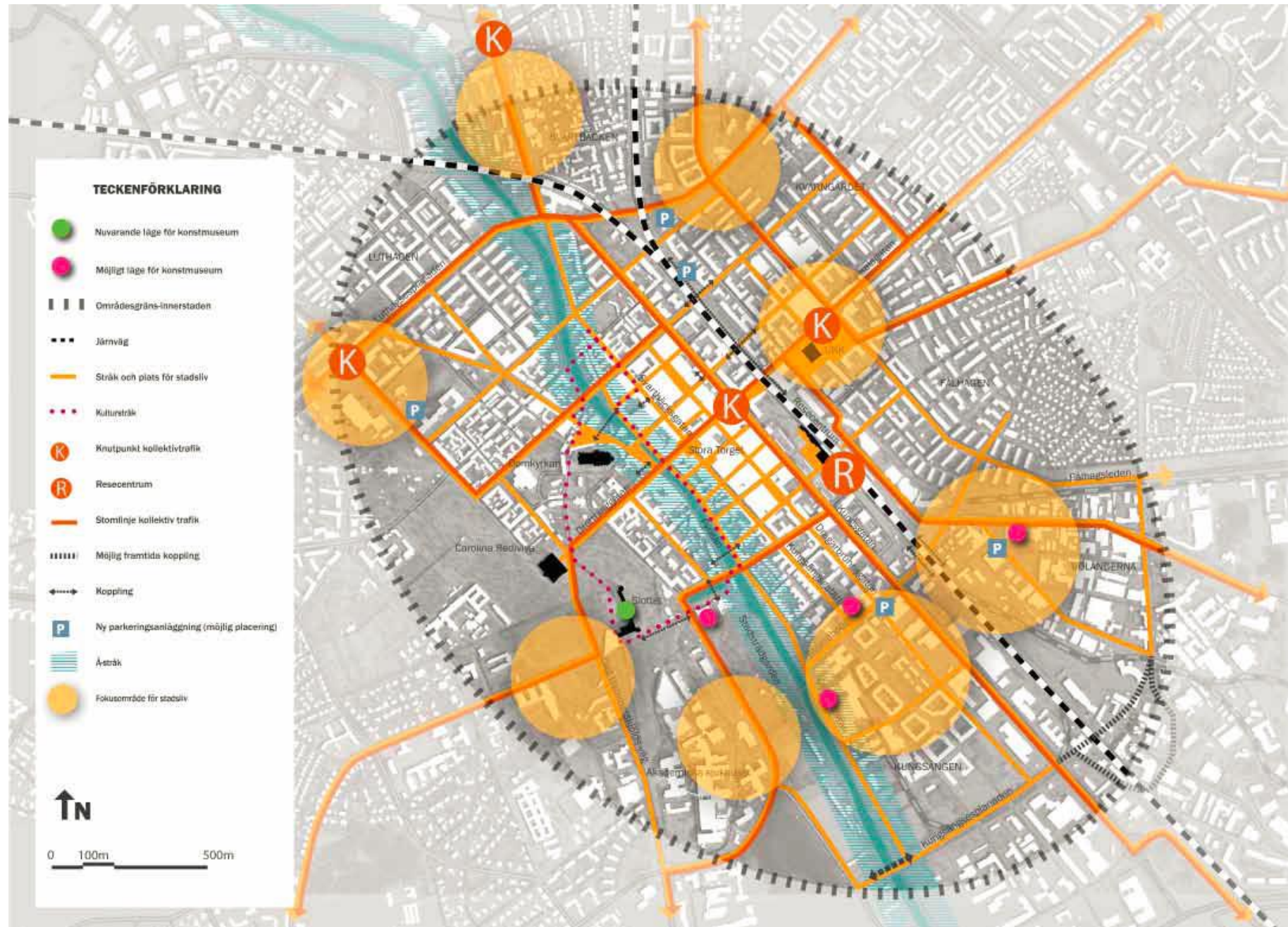
- Ett konstmuseum ska vara inrymt i en egen byggnad med möjlighet till framtida utbyggnad och komplettering
- En karaktärsbyggnad präglad av innovativ och intressant arkitektur
- Tillgänglig och synlig plats i staden där ett museum utgör en "dragare" och bidrar till stadsliv
- Nära till kommunikationer
- Möjligheter till kontakt med och tillgång till utemiljö
- Placering i överensstämmelse med kommunens innerstadsstrategi
- Attraktiv placering ur destinationssynpunkt
- Byggnaden i storleksordningen 4000 m² eller drygt
- Denna yta inkluderar inte huvudmagasin

Uppskattning lokalytor:

- Utställningsytor samlingsutställningar, temautställningar, tillfälliga utställningar, studio 2000 m²
- Verkstad/snickeri, mellanlager 300 m²
- Konstpedagogik / lärcenter 300 m²
- Internationell hub & laborativ miljö 100 m²
- Auditorium/Filmsal 300 m²
- Restaurang & café 300 m²
- Reception & butik, representation 300 m²
- Personallokaler 400 m²
- Magasinsutrymmen för konstsamlingen på annan plats.
- Utemiljöer, terrasser, ev. trädgård/park mm tillkommer.

Förstudiens fyra alternativ för ny lokalisering

- Alternativ A - Kv Hugin (Vasakronan)
- Alternativ B - Magasinet, Ångkvarnen (Sandsviksvassen - IKANO Bostad/Besqab)
- Alternativ C - Svandammshallarna, Bollhuset (Sh Bygg)
- Alternativ D - Söderbergsska huset, Främre Boländerna (Brf Kvoten)

Alt. A Kv. Hugin

ny bebyggelse - förslag
4000 m²

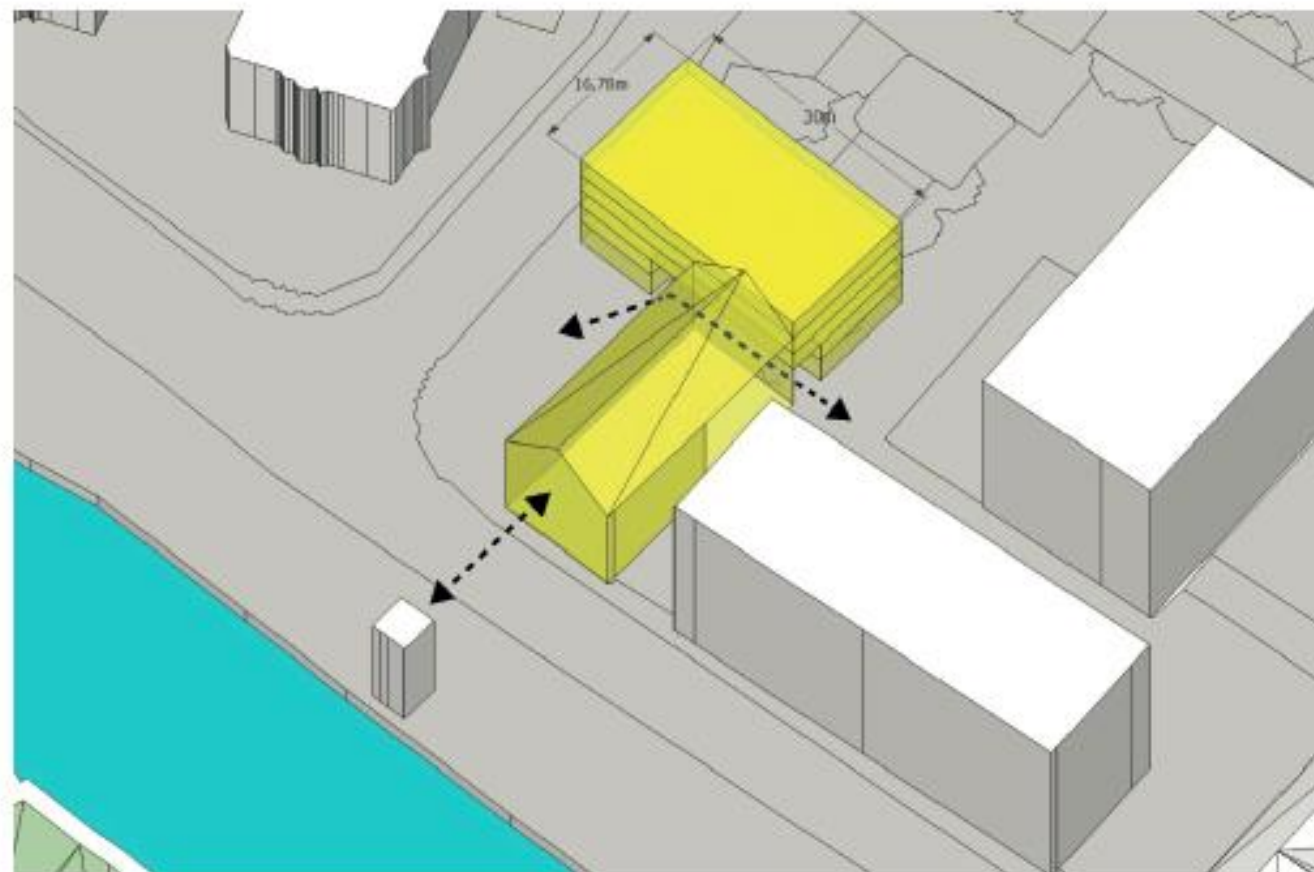
Bilden visar förslag på ny bebyggelse i kv Hugin. Den streckade ytan utgör förslag på tomtyta att disponera. Den gula klossen visar tänkbara lägen för ett konstmuseum.

Alt. B Ångkvarnen

Gammal tegelsilo 1637 m² + tillägg 2363 m² = 4000 m²

 4000 m²

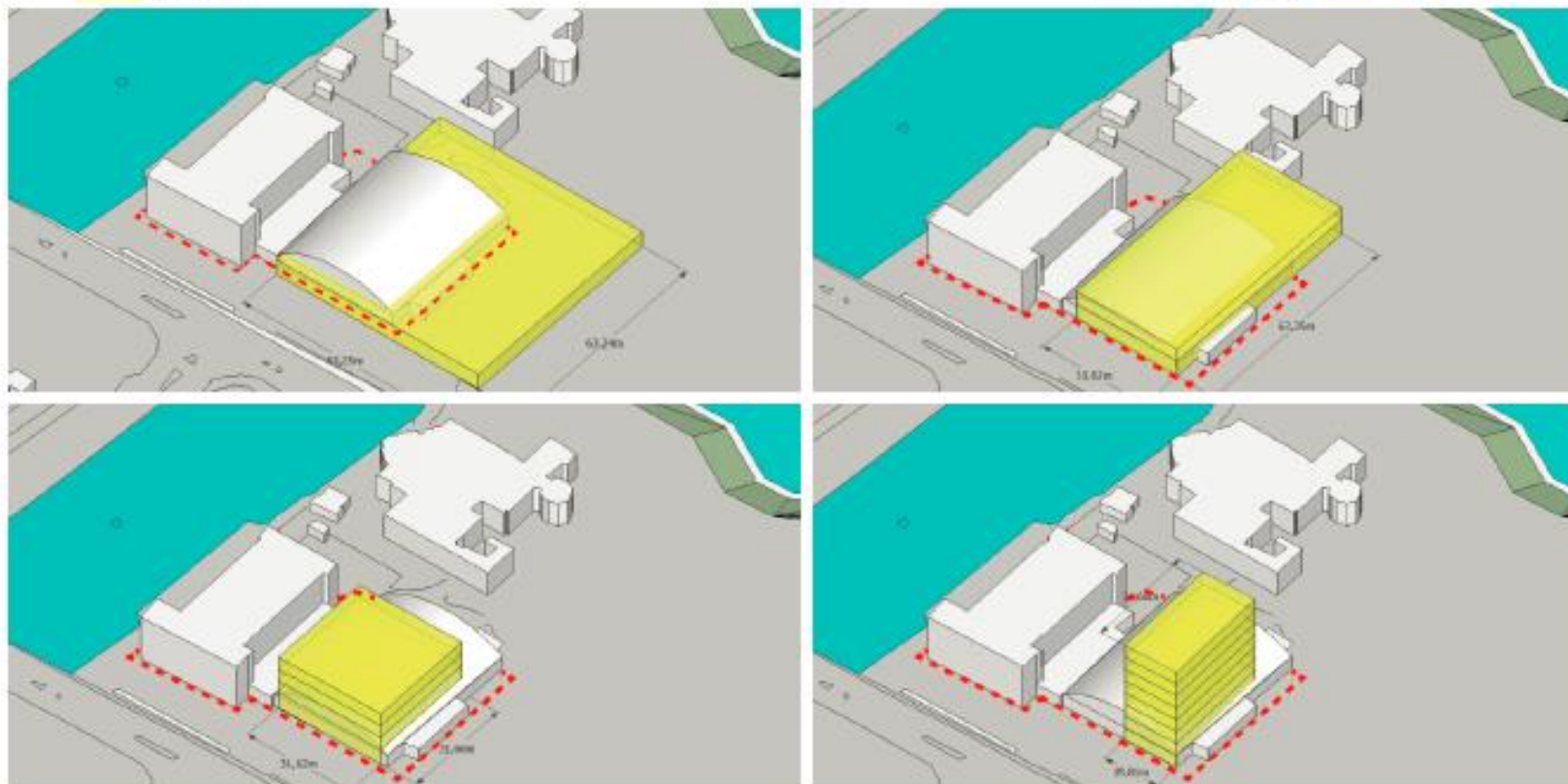

Bilden visar förslag på hur en ny byggnad i anslutning till befintligt magasin skulle kunna utgöra ett tänkbart läge för ett konstmuseum.

Alt. C Svandammshallarna

4000 m²

Den streckade ytan markerar tomtytan som kan disponeras. Bilden visar förslag på hur en museibyggnad skulle kunna placeras på Bollhusets mark i anslutning till Svettis och vilka konsekvenser detta får för platsen.

Alt. D Boländerna

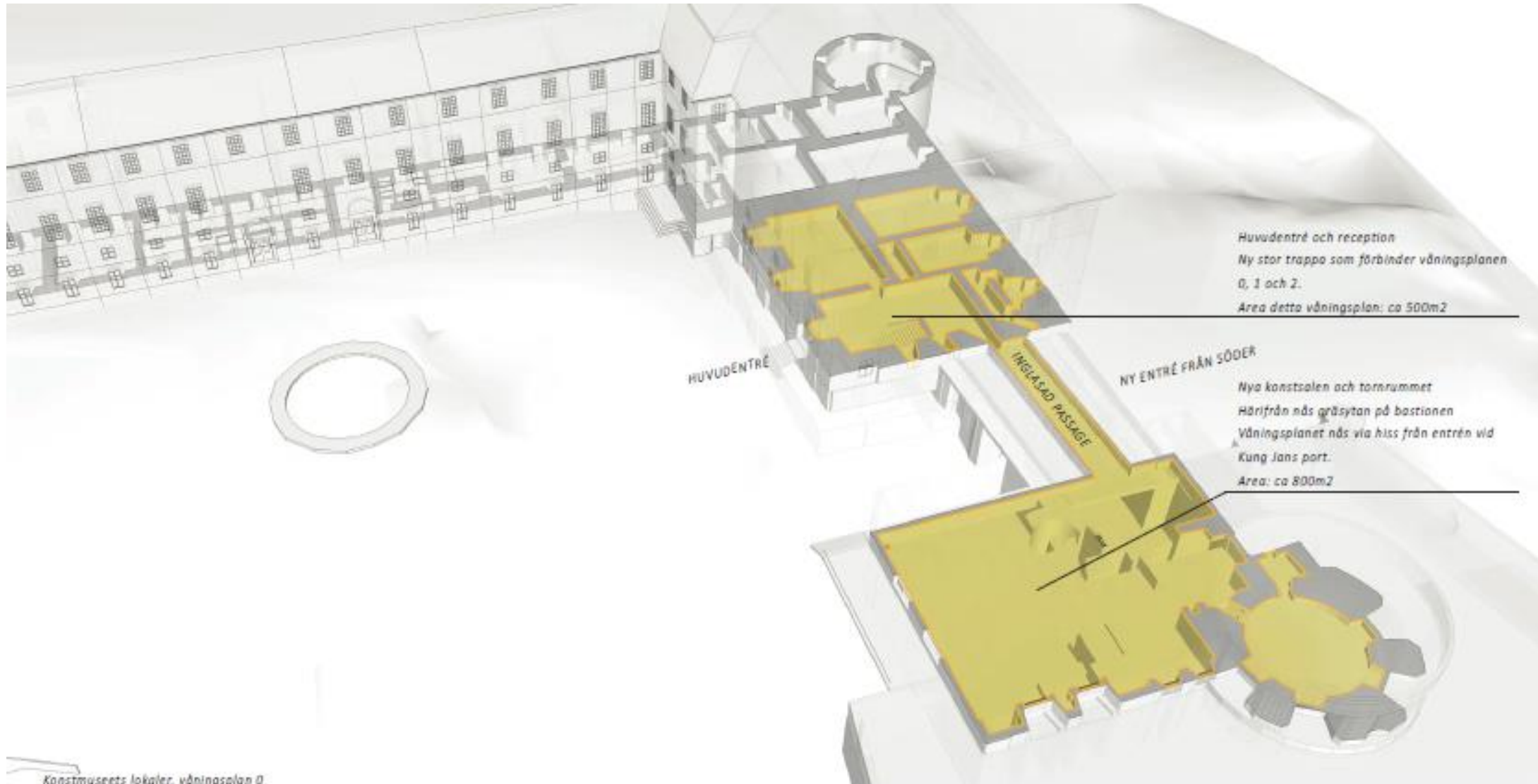
4000 m²

Den streckade ytan markerar tomtytan som kan disponeras. Bilden visar olika förslag på hur en museibyggnad skulle kunna placeras på tomten.

Befintligt lokaliseringsalternativ

- Statens Fastighetsverk (SFV) har genom slottsarkitekt Tomas Lewan (Nyréns Arkitektkontor) arbetat fram ett förslag till ombyggnad och tillbyggnad av Uppsala slott för utökad konstmuseiverksamhet.
- SFV:s målsättning är att ge Uppsala konstmuseum större attraktivitet både genom att väsentligt ändra och förbättra lokalerna i slottet och genom att förbättra slottets tillgänglighet och närhet till staden.
- Förslaget ger en ungefärlig totalyta på 4350 m²

Konstmuseets lokaler, våningsplan 0

Våningsplanet innebär en samlad yta om ca 1300m² där man kan röra sig i ett plan.

Byggnadshistorisk är man då på första våningen i det gamla slottet. Man är i nivå med bastion Gräsgårdens oavansida.

Källa: Statens Fastighetsverk (SFV)

Driftskostnader

- Dagens konstmuseum (2 000 kvm)
Driftsbudget (kommunbidrag 2018)
  - Ca 12 miljoner kronor, varav hyra ca 2,5 miljoner kronor
- En ny konstverksamhet (4 000 kvm)
Driftsbudget (kommunbidrag)
  - Ca 30 miljoner kronor, varav hyra ca 12 miljoner kronor

Utredarens rekommendation

Givet de observationer och faktaunderlag som förstudien gett vid handen är utredarens rekommendation avseende lokaler följande:

- att i fortsatt utredning belysa möjligheter till ny lokalisering av Uppsala konstmuseum i Kv Hugin (alt A) och Ångkvarnen (alt B)
- att i särskild ordning beakta Statens Fastighetsverks (SFV) förslag till ombyggnad och ny gestaltning av Uppsala slott och omgivande miljö

Fortsatt process

- Utvärdering av förstudie av styrgrupp (jan 2018)
- Information om förstudien till allmänheten (jan 2018)
- Möjlighet att lämna synpunkter till och med 15 februari
- Presidiummöte KTN och PBN (jan-feb 2018)
- Förankring i KF-grupper (feb-mars 2018)
- Ärende och beslut KTN (mars 2018)
- Rapport till KS (mars-april 2018)

Synpunkter

- Förstudien finns på www.uppsala.se/konstverksamhet
- Synpunkter på förstudien kan lämnas fram till och med 15 februari på www.uppsala.se/konstverksamhet

STÄNNA I
SLOTTET

INIFRÅN
SLOTTET ÄR FINT UT
MEN FINARE INIFRÅN

OM DET SÅ
VÄRD KUNNE
SITT BEHÅLLA
DET SA TH

NA RÅD/
BU MOD SUNDIG/
FÄ EN MODERN
FÄR DEL

K/RESTAURANG
VÄRKA- USTALLAUNG
KAFÉ-
TILM ELDE MODERNA

ÖPPEN
PARK

Vid fullhuset -
Bygg till något litet
Titta på det underbara murverket
& Pans - versare - öppet verkst
eller verkst
& Skulpturen

GÄRNA FÖRT INTRÄDE
GÄRNA KOMBINERA MED/KOPPLA TILL ATeljéer för
konstnärer VERKSAMMA I STAD & MÖJLIGHETER TILL
RESIDENCIES FÖR KONSTNÄRE FRÅN ANGRAT HÄLL

JAG BORDE I UPPSALA MÅNNA ÄR
MINNAN JAG FÖRSTOD ATT
FINNS EN KONSTMUSEUM HÄR

Art is always

GREEN
"Uppsala art house"

TATE

Steketiltoppen
Repunktet för primär

ANNA

